

**แบบการเสนอผลงาน
(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)**

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน.....นายพิษณุ ใบเข็ม.....

ตำแหน่งปัจจุบัน.....นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ.....

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน...ทำหน้าที่หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย...

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติการ กำกับ ควบคุม ดูแล บริหารงาน ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน มีการศึกษา วิเคราะห์ และปฏิบัติงาน เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร รวมถึงเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ และการฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง.....นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ.....

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ การกำกับ แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ร่วมปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูงมากในด้านวิชาการป่าไม้ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาที่ยากมาก และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง.....การมีส่วนร่วมของชุมชน ต่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ดูแล รักษาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ในพื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยจัดการต้นน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย.....

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ.....ตุลาคม ๒๕๖๖ ถึง กันยายน ๒๕๖๗.....

๓. ความรู้ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๓.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการลุ่มน้ำ

๓.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๓ การปลูกฟื้นฟูสภาพป่า

๓.๔ แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ดูแล รักษาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ในพื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยจัดการต้นน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจของชุมชนเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำ ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ดูแล รักษาทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า ในพื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยจัดการต้นน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย และนำผลการศึกษาไปกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง โดยวิธีสำรวจความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง ใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างชุมชนบ้านตาตั่ว หมู่ที่ ๑ ตำบลตาตั่ว อำเภอนงนุช จังหวัดเลย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อใช้อธิบายลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม ระดับการมีส่วนร่วม

และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าคะแนน ค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) มีรายละเอียดขั้นตอนดังนี้

เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ แบบครั้งเดียว โดยมีแนวทางการศึกษาเป็นลักษณะเชิงสำรวจ (Survey or Exploratory Study) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างแล้วนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์โดยโปรแกรม SPSS ซึ่งมีรายละเอียดหัวข้อดำเนินการศึกษาวิจัย ดังนี้

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) โดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เอกสารงานวิจัย รวมทั้งข้อมูลโครงการ และข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เก็บรวบรวมโดยวิธีการสอบถามกับตัวแทนครัวเรือนด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ร่วมกับการสังเกตการณ์โดยตรง

๒. การสร้างแบบสอบถาม

๒.๑ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา ประกอบด้วย คำถามแบบปลายปิด และคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งผู้ตอบสามารถตอบและแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระ โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ให้สัมภาษณ์และครัวเรือน

ส่วนที่ ๒ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ต้นน้ำ

ส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย ลักษณะคำถามเป็นมาตรวัดแบบ Likert Scale แบ่งเป็น ๕ ระดับ

ส่วนที่ ๔ สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย

๓. ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้างนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านตาดข่า หมู่ที่ ๑ ตำบลตาดข่า อำเภอหนองหิน จังหวัดเลย โดยการสุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Yamane (๑๙๗๓) ระดับความเชื่อมั่น ๙๕ % และสัมประสิทธิ์ความผันแปรเท่ากับ ๐.๐๕

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ต้นน้ำลำธาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย โดยนำเสนอในรูปตารางและแสดงค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency distribution) และค่าเฉลี่ย (mean) ร้อยละ (percent)

๔.๒ การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน เป็นการทดสอบหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย อย่างมีส่วนร่วม ใช้ค่าสถิติ t-test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มออกเป็น ๒ กลุ่ม และใช้ค่าสถิติ F-test กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มออกเป็น ๒ กลุ่มขึ้นไป กำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ ๐.๐๕

๕. กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดให้ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการลุ่มน้ำ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และการเป็นสมาชิกเครือข่าย อส.อส. ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย

๖. สมมติฐานการศึกษา

- ๖.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
- ๖.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
- ๖.๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
- ๖.๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
- ๖.๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
- ๖.๖ ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย แตกต่างกัน
- ๖.๗ ประชาชนที่มีสถานะเป็นสมาชิกเครือข่าย อส.อส. ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย แตกต่างกัน

๗. สรุปผลการศึกษา

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย จากกลุ่มตัวอย่างพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๔๗ ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวนมากที่สุด ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีพโดยส่วนมากอยู่ในภาคการเกษตร เช่น การทำไร่ไถ่ มั่นสำปะหลัง และทำนาข้าว รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง ๑๒,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท สำหรับระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนโดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า ๑๕ ปี และส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกเครือข่าย อส.อส. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และการเป็นสมาชิกเครือข่าย อส.อส. ทั้งนี้ เพื่อที่จะนำข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้มาเป็นแนวทางการวางแผนการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย อย่างมีส่วนร่วมโดยมีจุดมุ่งหมายในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย ให้เกิดความยั่งยืนทั้งในด้านทรัพยากรและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเน้นในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม พร้อมนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ โดยเน้นให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า และเข้ามามีส่วนในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ โดยต้องสอดคล้องกับสภาพจริงของพื้นที่ วิถีชีวิตของชุมชน โดยมีแนวทางการจัดการดังนี้

๑. ระดับนโยบาย

๑.๑ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อรองรับการมีส่วนร่วมและความถูกต้องของชุมชนในการเข้ามาใช้ประโยชน์และร่วมทำกิจกรรมในด้านการจัดการลุ่มน้ำ

- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูค้อ - ภูกระแต ร่วมกับหน่วยจัดการต้นน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย และประชาชนในพื้นที่ร่วมกันกำหนดพื้นที่ป่าที่เหมาะสม เหมาะต่อการจัดการลุ่มน้ำ ให้กับแต่ละชุมชนร่วมกันดูแลและรักษาป่าในพื้นที่

- ให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดร่วมกันกับทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูค้อ - ภูกระแต และหน่วยจัดการต้นน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย รวมถึงหน่วยงานราชการอื่น ๆ ด้วย

- ให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมออกความคิดเห็นหรือเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขหลักเกณฑ์ วิธีการในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย และร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ เพื่อให้เป็นการดำเนินงานของชุมชนอย่างแท้จริง

- เน้นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า การจัดการลุ่มน้ำ เพื่อเป็นแนวทางสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

- หน่วยจัดการต้นน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย จะกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น โดยเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมกับช่วงอายุ มีการจัดเวทีกิจกรรมหรือเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เป็นประโยชน์

๒.ระดับปฏิบัติ

๒.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จำเป็นต้องปรับปรุงการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ให้สามารถปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว ทันสถานการณ์ โดยหน่วยงานภาครัฐต้องเข้าถึงพื้นที่รวดเร็ว เมื่อมีการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำ หรือกระทำการอันใดที่ขัดต่อกฎหมาย กฎระเบียบ กฎเกณฑ์ที่กำหนด และหน่วยงานภาครัฐ เช่น หน่วยจัดการต้นน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย ควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ต้นน้ำลำธารแก่ประชาชนในพื้นที่ ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ ตามโครงการของสำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เช่น อาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) และเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (เครือข่ายอส.อส.) อย่างต่อเนื่อง อันจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างยั่งยืน

๒.๒ การปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่รัก และหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำแผนการดำเนินงานให้มีหลักสูตรการฝึกอบรม หรือการให้ความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างจริงจัง ทั้งประชาชน เยาวชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ โดยให้เน้นเยาวชนในพื้นที่ เพราะการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ต้องดำเนินการจริงจังในระยะยาว และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยหวังผลให้คนรุ่นใหม่มีจิตสำนึกในการดูแลรักษาป่าไม้ให้ยั่งยืนต่อไป

๒.๓ นำเทคนิค และเครื่องมือในการจัดการลุ่มน้ำ เข้ามาใช้ โดยใช้เทคนิคเชิงประวัติศาสตร์ชุมชนที่ใช้ธรรมชาติเป็นสื่อ และผสมผสานกับเทคนิคสมัยใหม่ที่มีเครื่องมือ อุปกรณ์ประกอบการใช้ โดยมีเทคนิคดังนี้

- การทำแผนที่อย่างมีส่วนร่วม เป็นสิ่งแรกที่จะต้องทำเมื่อเข้าไปในชุมชน เพราะเป็นวิธีการที่จะทำให้เห็นภาพรวมของชุมชน หรือทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างรวดเร็ว ได้ปริมาณมากในระยะเวลาที่สั้น

- การทำแบบจำลองโมเดลลุ่มน้ำ/ป่าชุมชน การทำแบบย่อส่วนในการจัดการพื้นที่ จะแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ เช่น ตำแหน่งของชุมชน ลำห้วย ลำธาร ภูเขา ป่าชุมชน พื้นที่ทำกิน ป่าอนุรักษ์ ชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้ใช้ในการวางแผนการจัดการลุ่มน้ำ หรือการจัดการชุมชนได้เป็นอย่างดี

- การทำสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อการนำเสนอ เพราะเป็นการสื่อสารทางเดียวที่เข้าถึงคนหมู่มากได้ดี ช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แก่ชุมชนและบุคคลทั่วไป

- การจัดนิทรรศการ เป็นสื่อชนิดหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงข้อมูล รูปภาพ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตชุมชน และสภาพแวดล้อมของชุมชน ได้อย่างรวดเร็วในระยะเวลาหนึ่ง

- การใช้วัฒนธรรมชุมชน เป็นความรู้ และภูมิปัญญาของชาวบ้านที่เรียนรู้และสั่งสมมาจากบรรพบุรุษ หรือการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีฐานความคิดมาจากความสัมพันธ์ของคนกับคน คนกับธรรมชาติ แนวคิดทางพุทธศาสนา และความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติของชุมชน

- การทำหลักสูตร ท้องถิ่น เพราะเป็นการสร้างข้อมูลการเรียนรู้ที่ใกล้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยนักเรียนสามารถเข้าไปศึกษาในสถานที่นั้นได้โดยตรง ได้เรียนรู้วิธีการประกอบอาชีพจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์กับฐานครอบครัว ทั้งนี้จะต้องระดมความคิดจากหน่วยงานหลายฝ่าย เช่น ปรารักษ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำ ครูนักพัฒนา อบต. ฯลฯ เพื่อพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย ประกอบด้วย

๖.๑ มีฐานข้อมูลเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนในพื้นที่ ได้ตระหนัก ถึงคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

๖.๒ เป็นข้อมูลเพื่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ บูรณาการร่วมกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำ เช่น การปลูกฟื้นฟูสภาพป่า การจัดการเชื้อเพลิง การจัดทำแนวกันไฟ การสร้างฝายชะลอน้ำ และการเพาะชำกล้าไม้ท้องถิ่นเพื่อลดการทำลายป่า เป็นต้น

๖.๓ เป็นข้อมูลเพื่อการพัฒนาฐานข้อมูลชุมชน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

ต้องศึกษาค้นคว้า ตรวจเอกสาร งานวิจัย ข้อมูลโครงการ และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่ที่ทำการการศึกษา อันจะเป็นประโยชน์และช่วยอธิบายถึงลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย รวมทั้งการเก็บข้อมูลแบบสอบถามข้อมูลประชาชนในพื้นที่ต้องมีความพยายามในการเข้าถึงในแต่ละครัวเรือน

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของชุมชนที่มีประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคการเกษตร ส่งผลให้ประชาชนต้องออกไปทำงานในพื้นที่ทำการเกษตรในช่วงเช้า และกลับเข้าบ้านพักในช่วงเวลาว่างคืน ในขณะที่บางครัวเรือน จำเป็นต้องนอนพักค้างในที่พักชั่วคราวบริเวณพื้นที่ทำการเกษตร เนื่องจากพืชหรือปศุสัตว์บางชนิดจำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษในช่วงต้นของกระบวนการผลิต อีกทั้งเพื่อให้มีระยะเวลาในการปลูกและบำรุงรักษาพืชพรรณให้ทันต่อช่วงของฤดูกาล ในขณะที่ผู้อาศัยอยู่บ้านส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และเด็กที่ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ การเข้าพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูล จึงจำเป็นต้องอาศัยช่วงเวลาก่อนที่ประชาชนจะออกไปทำการเกษตรหรือหลังจากที่ประชาชนกลับมาจากการทำการเกษตร ในการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูล ผู้ศึกษาจึงต้องอาศัยการเข้าชุมชนบ่อยครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน

๙. ข้อเสนอแนะ

มีการปรับปรุงพัฒนาข้อมูลพื้นฐานชุมชนในพื้นที่ให้เป็นปัจจุบัน สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น สามารถใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ

๑. การเลือกกลุ่มเป้าหมาย ควรเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลายทั้งในด้านอายุ การศึกษา และประสบการณ์ในการอนุรักษ์ทรัพยากร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสะท้อนภาพรวมของชุมชน

๒. การออกแบบแบบสอบถาม คำถามควรมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และไม่ซับซ้อน เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น ควรหลีกเลี่ยงคำถามที่มีความสับสนหรืออาจกระทบต่อความรู้สึกของผู้ตอบ

๓. การสร้างความเข้าใจและความมั่นใจ: ควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูล และการรับประกันความลับแก่ผู้ตอบ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและกระตุ้นให้ผู้ตอบตอบแบบสอบถามอย่างตรงไปตรงมา

๔. การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบคอบ: ควรใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมและรอบคอบ เพื่อให้ผลการศึกษามีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ได้จริง

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

.....
.....
.....

๑๑. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

(๑) สัดส่วนของผลงาน %
(๒) สัดส่วนของผลงาน %
(๓) สัดส่วนของผลงาน %

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ผู้ขอประเมิน

(นายพิษณุ ใบเข็ม)

วันที่ / ๒๗ ก.พ. ๒๕๖๘ /

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
(๑)	
(๒)	
(๓)	

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(นายเอกพงษ์ จันทร์พุ่ม)
(ตำแหน่ง)
ผู้ช่วยราชการส่วนจัดการต้นน้ำ
วันที่ ๒๗ ก.พ. ๒๕๖๘
(ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล)

(ลงชื่อ)
(นายจุลกร เมืองแก้ว)
(ตำแหน่ง)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๘
วันที่ ๒๗ ก.พ. ๒๕๖๘
(ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป)

- หมายเหตุ : ๑. คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย ๒ ระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวก็ ให้มีคำรับรอง ๑ ระดับได้
๒. ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแลการปฏิบัติงาน ระดับต่ำกว่าสำนัก/กอง ๑ ระดับและผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป คือ ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ศูนย์ หรือหัวหน้ากลุ่ม หรือรองอธิบดี หรืออธิบดี แล้วแต่กรณี
๓. การเสนอผลงานให้มีความยาวไม่น้อยกว่า ๕ หน้ากระดาษ A๔

**แบบการเสนอข้อเสนอนโยบายการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน
(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)**

๑. เรื่อง แนวทางการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (เครือข่าย อส.อส.) ในการการอนุรักษ์ พันธุ์ ดุแล รักษาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ในพื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยจัดการ ดินน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย

๒. หลักการและเหตุผล

ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ การมีส่วนร่วมถูกกำหนดไว้ในมาตรา ๘ วรรคสาม ความว่า ในการกำหนดให้พื้นที่บริเวณใดเป็นอุทยานแห่งชาติ การขยายอุทยานแห่งชาติ หรือการเพิกถอน อุทยานแห่งชาติ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้ ตามประกาศที่รัฐมนตรี กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และมาตรา ๑๘ วรรคสาม กำหนดไว้ว่า “แผนการบริหารจัดการ พื้นที่อุทยานแห่งชาติ อย่างน้อยต้องประกอบด้วยวิธีการดำเนินการ แนวทางการจัดการ และการกำกับดูแล การใช้พื้นที่ และให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชนด้วย” และความในวรรคสี่ กำหนดไว้ว่า “ในการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชน ตามวรรคสาม ให้นำประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตาม ความในมาตรา ๘ วรรคสาม มาใช้บังคับด้วย โดยอนุโลม” เช่นเดียวกันกับพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔๘ วรรคสาม กำหนดไว้ว่า “ในการกำหนดให้พื้นที่บริเวณใดเป็นเขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่า ให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้ ตามประกาศที่ รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการ” และมาตรา ๕๒ วรรคสอง กำหนดไว้ว่า “แผนการอนุรักษ์และคุ้มครองพื้นที่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามวรรคหนึ่ง ต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการการอนุรักษ์สัตว์ป่า และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตามมาตรา ๔๕ (๓) และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติฯ ประกาศกำหนด โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในการจัดทำแผนแนวทางการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่า การดูแลและฟื้นฟู แหล่งที่อยู่อาศัย หรือแหล่งหากินของสัตว์ป่าการคุ้มครองและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านั้น” ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทั้ง พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่เป็นกฎหมายเฉพาะของกรมอุทยานแห่งชาติฯ ล้วนแต่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชนทั้งสิ้น

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจในการอนุรักษ์ พันธุ์ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่การบริหารจัดการ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วย ลดภาระงานของเจ้าหน้าที่รัฐ จัดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ จึงได้ดำเนินการจัดตั้ง อาสาสมัครพิทักษ์อุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) และเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยาน

แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (เครือข่าย อส.อส.) ขึ้น ตามนโยบายกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่มุ่งเน้นสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า รวมถึงสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างยั่งยืน

หน่วยจัดการต้นน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ ปันฟู ดูแล รักษาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า จึงได้ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ ให้ชุมชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงหลักการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นการสนับสนุนและเปิดโอกาสให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า จนนำไปสู่การจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (เครือข่าย อส.อส.) ในการอนุรักษ์ ปันฟู ดูแล รักษาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ในพื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยจัดการต้นน้ำน้ำพอง จังหวัดเลย ต่อไป

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

การสร้างเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (เครือข่าย อส.อส.) เป็นแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และภาคประชาชน เพื่อดูแล รักษา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการป้องกัน เฝ้าระวัง ภัยคุกคามต่าง ๆ เช่น การลักลอบตัดไม้ การล่าสัตว์ และการบุกรุกพื้นที่

แนวความคิดนี้เน้นการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ในการเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ และการให้ความรู้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากนี้ยังเน้นการพัฒนาระบบการสื่อสาร และการทำงานร่วมกันในเครือข่ายฯ เพื่อให้เกิดการเฝ้าระวังและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน.

บทวิเคราะห์จะเน้นไปที่การเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาและบูรณาการการทำงานของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (เครือข่าย อส.อส.) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เพื่อให้เกิดการร่วมมือที่ยั่งยืนในการดูแล รักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จึงได้มีข้อเสนอในการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (เครือข่าย อส.อส.) ดังนี้

๑. การอบรมและให้ความรู้ ควรจัดอบรมให้กับเครือข่ายฯ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๒. การสร้างความร่วมมือกับชุมชน ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสนับสนุนเครือข่ายฯ ในการทำงานร่วมกับหน่วยงานรัฐ เพื่อให้เกิดการร่วมมือและความเข้าใจในการอนุรักษ์

๓. การพัฒนาระบบสื่อสารและการเฝ้าระวัง ควรสร้างระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการแจ้งข้อมูลจากเครือข่ายฯ ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและองค์กรต่าง ๆ ควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การสนับสนุนทุนหรือการจัดหาอุปกรณ์ในการทำงาน

๕. การติดตามผลและการประเมินผล ควรมีการติดตามผลการทำงานของเครือข่ายฯ อย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

“No Gift Policy ทส.โปร่งใสและเป็นธรรม”

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (เครือข่าย อส.อส.) มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า อย่างมีส่วนร่วม

๒. เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (เครือข่าย อส.อส.) มีส่วนร่วมในอนุรักษ์ ป่าไม้ คุ้มครอง ดูแล รักษาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ให้มีความสมดุลตามธรรมชาติ รวมถึงป้องกันการบุกรุกและทำลายพื้นที่ป่า

๓. เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (เครือข่าย อส.อส.) ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีการพัฒนาอาชีพ สามารถสร้างรายได้ เสริมแบบพึ่งพาตนเองได้

๔. มีเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (เครือข่าย อส.อส.) ในการมีส่วนร่วมเพื่อดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคประชาชน

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. จำนวนเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งและมีการดำเนินงานต่อเนื่อง

๒. คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น เช่น รายได้เพิ่มขึ้น รายจ่ายลดลง ชุมชนเข้มแข็ง มีทรัพยากรที่สมบูรณ์ มีการอนุรักษ์อย่างถูกวิธีร่วมกับภูมิปัญญาชาวบ้าน มีปริมาณน้ำเพิ่มมากขึ้นและเพียงพอต่อการใช้ตลอดทั้งปี เป็นต้น

(ลงชื่อ)

(นายพิษณุ ใบเข็ม)

วันที่...../

๒๗ ก.พ. ๒๕๖๘

ผู้ขอประเมิน